www.arsivakurdi.org

hejmar 64 - Bihara 2019

KURMANCÎ

rojnameya taybetî ya Enstîtuya kurdî ya Parîsê li ser pirsên zaravayê kurmancî

Min ev nivîsî ne ji bo sahibrewacan
Belkî ji bo biçûkêd Kurmancan

Ehmedê Xanî
(Sedsala XVII)

Civîna 64an li Almatayê

Civîna Kurmancî ya 64an bi mêvandarîya civata Berbangê ya kurdên Qazaxistanê di navbera rojên 16.06 – 24.06.2019an de li bajarê Almatayê li dar ket.

Kurdên Almatayê û Qazaxistanê kurdên cihêlî ne, sirgûnkirî ne û zêdetir ji 80 salan e li wan deran dijîn.

Piranîya kurdên Qazaxistanê, di serdema Stalîn de, ji salên 1937 - 44an de ji devera Naxçiwana Azerbaycanê, Misxet û Batûma Gurcistanê hatine rakirin û şandine Asyaya Navîn. Rejîmê ev karê han bi awayekî gelekî hovane anîye cih. Kurd ji erdê wan, ji gund û êrdimên wan hatine hilkirin, xistine vagonên bar û veguhastina heywanan. Bi dirêjahîyades çend hefteyan, zar û zêç, kal û pîr, di wan vagonan de, berê wan tî û birçî dane diyarekî çûn û nehatê. Di rê de, bi sedan kes ji nexweşîyê telef bûne û ew ji trênê avêtine xwarê. Cendekên wan bi bêhurmetî kirine para heywanên hov û dirinde, nehiştine ku ew li gor adetên bavûkalan bêne veşartin, bibin xwedî gor û kêlekê.

Bi vî rengî, ev gel ji alîyê rejîmeke dîktator ve, li deverên cihê cihê yên komarên Sovyetê, hatîye tarûmar kirin. Qir, neman û belengazî bûye qeyd û zincîreke koleyan di stûyê wan de. Bi salan li ber xwe dane da ku rehên wan neqele, li warê nû hêşîn bibin û jiyana xwe bidomînin.

Wê jiyana ne xweş, pêjmûrde û aloz demeke dûrûdirêj kudand heta ku dinya guherî, pê re jî rewşa kurdan.

Niha kurdên Qazaxistanê ew rojên reş li dû xwe hiştine û jiyaneke xweştir dibuhirînin. Di gel xelkên Qazaxistanê pêkve û wek bira dijîn. Ji ber kurdbûna xwe nayên zêrandin. Di nav wan de dînamîkeke xurt heye ku xwe li gor pêşveçûna aborî, civakî û sîyasî biguherînin. Di gel wê herikînê bi rê ve biçin û hemaheng bijîn. Dest ji tiştên kevneperest û paşdemayînê berdin û berê xwe hertim bidin pêş. Kurdbûna xwe, ziman, çand û dîroka xwe biparêzin. Ji hev re xwedî derkevin.

Me di wan çend rojan de rewşa kurdên xwe bi çavên xwe dît, derd û kulên wan yên rojên tarî bihîstin û bûn hevparên wan yên wan rojan û herweha hêvîyên wan yên rojên pêş. Em bûn mêvanên wan, me mazûvanîya wan ya camêrane dît, bûn şahidê kesera dilê wan ya dûrîya ji welat.

Spas û hezar spas ji bo wan rojên xweş bi we re, qedirzanî û qedirgirîya we. Bila mal û jiyana we şên be, rojên xweştir bibin para we.

Ev hevalên han di civînê de beşdar bûn:
Mistefa Aydogan (Mêrdîn), Omîdê Mistefayê Celalî (Bazîd), Elîşêr (Wan), Hemîd Kiliçaslan (Mêrdîn), Eyub Kiran (Qerejdax), Emîn Narozî (Batman), Zinar Soran (Dêrik), Têmûrê Xelîl (Rewan), Reşo Zîlan (Agirî).

Encamên xebata ji vê civînê li jêrê têne pêşkêş kirin.

Marên Kurdistanê

Amadekar: Eyûb KIRAN

kurdî	latînî	tirkî	fransizî	îngilîzî
marê cûn, marê gewr	*coluber caspius*	hazer yılanı	dolietrophis Caspius	caspian whipsnake
marê duserî	*eryx jaculus*	mahmuzlu yılan, iki başlı yılan	boa des sables	javelin sand boa
marê reş, reşemar	*coluber jugularis*	kara yılan	dolietrophis jugularis	large whip snake
marê teyar, tîremar, tîrmar, marê siwaran	*coluber najadum, platyceps najadum*	ok yılanı	cinglard, fouet	slender whipsnake, Zagros whipsnake dahl's whip snake
marê belek	*coluber nummifer*	sikkeli yılan	hemmorrhois nummifer	asian racer, coin-marked snake
marê belek yê sermezin	*coluber ravergieri*	kocabaş yılan	hemarrhois raverfieri	spotted whip snake
marê sor	*coluber schmidti*	kırmızı yılan	couleuvre de Schmidt	red-bellied racer
marê belek ê Ruhayê	*coluber (spalerosophis) diadema*	urfa yılanı	spalerosophis diadema	diadem snake, royal snake
marê belek ê Serêkanîyê	*coluber ventromaculatus*	benekli yılan	coluber ventromaculatus	hardwicke's rat snake, glossy-bellied racer
marê tixbelek, marê tuxobelekî	*eirenis coronella*	halkalı yılan	eirenis	crowned dwarf racer
marê belek yê qut	*eirenis lineomaculatis*	bodur yılan	eirenis lineomaculatis	common english name is not available
marê piştbişirît	*eirenis decemlineatus*	çizgili yılan	eirenis decemlineatus	narrow-striped dwarf snake
marê stûreş	*eirenis collaris*	yakalı yılan	eirenis	collared dwarf racer
marê avî, marê avê	*natrix tesellata*	su yılanı	couleuvre tessellée	dice snake, water snake
marê peravan	*natrix natrix*	yarı sucul yılan	couleuvre à collier	grass snake
maregîskê mezin	*vipera/macrovipera lebetina*	koca engerek	vipère du levant	levantine viper, blunt-nosed viper
marê Wanê	*eirenis punctatolineatus*	van yılanı	eirenis punctatolineatus	dotted dwarf racer
marê serreş	*eirenis rothii*	kudüs yılanı	eirenis rothii	roth's dwarf racer
marê zer	*elaphe quatuorlineata (sauromate)*	sarı sıçan yılanı	couleuvre à quatre raies	four-lined ratsnake
marê malan, marê kulînan	*elaphe situla*	ev yılanı	couleuvre léopard	european ratsnake, leopard snake
marê serkort	*malpolon monspessulanus*	çukurbaşlı yılan	couleuvre de Montpellier	montpellier snake
marê zer yê serî reşbelek	*eirenis (pseudocyclophis) persicus*	iran yılanı	eirenis persicus	dark-headed dwarf racer
marê zer yê serreş	*rhynchocalamus melanocephalus*	toprak yılanı	rhynchocalamus à tête noire	black-headed ground snake, palestine kukri snake
marê çavpisîk	*telescopus fallax*	kedi gözlü yılan	couleuvre-chat d'Europe	cat snake
marzurî	*leptotyphlops macrorhynchus*	ipliksi yılan	myriopholis macrorhyncha	longnosed worm snake, hook-snouted worm snake
marê kor	*typhlops vermicularis*	kör yılan	indotyphlos braminus	blind snake
koremar	*vipera aspis*	engerek	vipère	viper
marê biqiloç, marê serbizin	*vipera ammodytes*	boynuzlu engerek	vipère ammodyte	nose-horned viper, sand viper
maregîskê Qersê	*vipera wagneri*	vagner engereği	montivipera wagneri	wagner's viper
maregîskê Agirîyê	*vipera raddei*	ağrı engereği	montivipera raddei	armenian/ caucasus viper
marê serşonik	*walterinnesia aegyptia*	çöl kobrası	cobra noir du désert	desert black snake, black desert cobra
marê serşonik	*elapidae (fam)*	kobra	elapides	elapids
marê pozdirêj	*rhinotyphlops episcopus*	sivriburun yılan	carphophis	worm snake

www.arsivakurdi.org
www.arsivakurdi.org

Marê cûn, marê gewr
Coluber caspius

Marê duserî
Eryx jaculus

Marê reş, reşemar
Coluber jugularis

Marê teyar, tîremar, tîrmar, marê siwaran
Coluber najadum, platyceps najadum

Marê belek
Coluber nummifer

Marê belek yê sermezin
Coluber ravergieri

Marê sor
Coluber schmidti

Marê belek ê Ruhayê
Coluber(spalerosophis) diadema

Marê belek ê Serêkanîyê
Coluber ventromaculatus

Marê tixbelek, Marê tuxobelekî
Eirenis coronella

Marê belek yê qut
Eirenis lineomaculatis

Marê piştbişirît
Eirenis decemlineatus

Marê stûreş
Eirenis collaris

Marê avî, marê avê
Natrix tesellata

Marê peravan, Marê qeraxê golan
Natrix natrix

Maregîskê mezin
Vipera/macrovipera lebetina

Marê Wanê
Eirenis punctatolineatus

Marê serreş
Eirenis rothii

Marê zer
Elaphe quatuorlineata (sauromate)

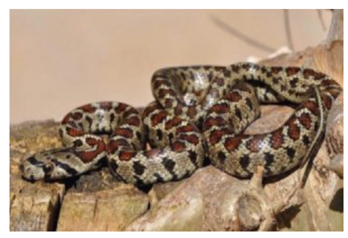
Marê malan, marê kulînan
Elaphe situla

Marê serkort
Malpolon monspessulanus

Marê zer yê serî reşbelek
Eirenis (pseudocyclophis) persicus

Marê zer yê serreş
Rhynchocalamus melanocephalus

Marê çavpisîk
Telescopus fallax

Marzurî
Leptotyphlops macrorhynchus

Marê kor
Typhlops vermicularis

Koremar
Vipera aspis

Marê biqiloç, marê serbizin
Vipera ammodytes

Maregîskê Qersê
Vipera wagneri

Maregîskê Agirîyê
Vipera raddei

Marê reşê serşonik (Ruha)
Walterinnesia aegyptia

Marê korê pozdirêj
Rhinotyphlops episcopus

www.arsivakurdi.org

Peyvên ji zargotina kurda

Ji pirtûka: O. Celîl û C. Celîl, 1978
Amadekar: Zinar SORAN

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
Razanxane	yatakhane	dortoir	inn, dormitory
Revoçî	at bakıcısı	palefrenier	hostler, stableman
Şûlikîn; sûrikîn	süzülmek, sürünmek	se glisser, s'insinuer, se faufiler	to glide, to slink away, to slip away
Komek; komekî	yardım	aide, assistance	help, aid
Qeretûk, qeratî, reşayî	karartı, siluet	silhouette, figure dans l'ombre	shadow, figure in the dusk
Şaqis man; şeqizî man	hayrete düşmek, şaşa kalmak	être étonné, être stupéfié	to be perplexed, to be bewildered
Şendilxwaz; Şemdilxwaz, desteguLî, şertê dilxwazê, bi dilxwazî	lades oyununda kim ne dilerse şartı	Parie ce que tu veux (quand deux parieurs tirent un bréchet de volaille chacun de son côté)	whatever wish (when two persons pull a wishbone apart the one getting the longer fragment will have his wish granted)
hespê kêşê	asil at	cheval pur-sang	highbred horse
çok vedan; çok dan	diz çökmek	s'agenouiller	to kneel
miçilge(h)	bahis, şart	pari	bet, wager
peşkilandin; peşkivandin	dağıtmak	disperser	to deal, to hand out
peşkilîn; peşkivîn	dağılmak	se disperser	to scatter
balçîq; destîyê şûr	kılıç kabzası	garde (d'une épée)	hilt
jingavan	sığırtmaçın kadını	femme du bouvier	cowherd's wife
bahan ; bahane	eve yakın tarla	champ proche de la maison	a field nearby the home
penî lê dayîn; pehnî kirin, pehnî dan	topuklamak	frapper du talon	to kick, to give a kick
lopijîn	debelenme, çırpınma	se débattre, s'agiter	flicker, flutter
tilîpan; tilîpantk, fîtke, fîtok, çiprîsk, çipisk, çipîsk	fiske	chiquenaude	flick, FLIP
çaqûlî	çelme	croche-pied	trip (the action of tripping someone)
derzenek	bel kemiği, omurga	épine dorsale	backbone, spine
çerêx	iz	trace, empreinte	trace, track
ferhît; ferxê hûtan	1.balina yavrusu, 2.dev yavrusu	1. baleineau, 2. enfant d'un géant	1. calf of the whale 2. young of the giant

Devokê Berrîya Mêrdînê
- XIII -

Amadekar: Hemîd KILIÇASLAN

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
şîrevoçkî; şîrevanakî, şîravokî	tatsız tuzsuz yiyecek şeyler	fade, insipide	tasteless
şîrkuştî; şîrherimî	süt yoksunu	privé d'allaitement	run dry of breast milk
şîrvekirin; şîrevekirin	sütten kesmek	sevrer	wean
şiva hesin; şiva hesinî, şiva trênê	ray	rail	rail
sîwan	hale, ayla	auréole	halo
<heyvê sîwana xwe gerand>	ayın etrafında hale oluştu	la lune a un halo	halo appeared around the moon
sinoq; sinûx	sönük, sinmiş	éteint, découragé, déprimé	extincted
şolifandin	yüzüne gözüne bulaştırmak	s'empêtrer	to mess up
som kênandin <soma keçikê kênandin>	halel getirmek	dénigrer, diffamer	to injure (sb's reputation), to defame
şorbeşîr	sütlaç	crème au riz	rice pudding
stûleq; stûhej, serhejhejok	titrek boyunlu	qui a des tremblements dans le cou (dystonie cervicale)	person with neck tremor (cervical dystonia)
stûqulîk	boyun arkası	nuque	nape (of the neck)
xwîrazk	salamura	saumure	brine
tarik; tarikê rêxê	tezek kasnaği	cadre en bois utilisée dans la confection de galettes de bouse de vache séchée	round frame for making dung fuel
tewşiya xewê	uyku sersemliği	étourdissement au réveil	drowsiness, somnolent
reşkê şevê; teba, têba	gulyabani	épouvantail	bogey, goblin
tekirme avêtin	dokundurmak, sataşmak	taquiner	to tease, to taunt
tekirme	dokundurma, sataşma	taquinerie, aggression verbale	taunt, tease
têkişandin	yorgan gibi şeylere yüz çekmek	mettre une housse (à une coquette, un édredon)	to stretch out the bedclothes
tel; te'êl	yan	côté	side
li tela yekî ketin	dokunmak, alınmak	être offusqué, être froissé	to resent, to take umbrage at
telaqreşî	karalama, karaçalma, iftira	dénigrement, calomnie	aspersion, slander
telp <telpa qahwê>	telve	marc de café	coffee grounds
terrvebûn; terrevebûn	1. yeşarmek, 2. kadının bir süre sonra hamile olması	1. reverdir, 2. être fécondée, être engrossée	1. reviving, reinvigoration, 2. getting pregnant after a period of infertility
tev derbas kirin; şehkî derbas kirin	birbirine geçirmek	imbriquer	to intertwine, to interlace
tevîzok	sancı başlangıcı, sancı belirtisi	signal annonciateur de spasmes, début de spasme	ague, chill
tevzî	spazm	spasme	spasm
tevrabûn	1. kalkışma, 2. kabarma	1. soulèvement, 2. ballonnement	1. rebellion, uprising 2. bulge
hilpesirîn	kabarma	enflement, ballonnement	swelling
tewaş	yağlı	gras, graisseux	tallow, fatty
tê werbûn (di… de werbûn)	1. yüksek bir yerden düşme, 2. aldanma	1. tomber de haut, 2. se tromper	1. fall in 2. fall for
tewr; awa, şikil	tür, çeşit	sorte, variété	kind, sort
tewtihîn	sendelemek	chanceler	to totter, to reel
textik; text	demir girmez arazi	terrain dur, incultivable	hard soil
textirme	harman öncesi ihtiyaçlık buğday	blé non vanné	unthreshed wheat for keeping purposes
tiftifandin	bezenme süslenme	se pomponner	to primp oneself
tilîping	pandik atma oyunu	un jeu populaire kurde	a kurdish folk game
tilîweş	parmakları döken bir tür cüzzam	variété de lèpre se portant sur les doigts	a type of leprosy causes shedding of fingers
tiridînî; tiredînî	delişmen, zıpır	foufou, folâtre, espiègle	idiot
tiroviro	eften püften, saçma sapan	absurdité	nonsense
tixarîs	yamuk	trapèze	trapezium; skew
top	kumaş topu	rouleau de tissu	roll of cloth

www.arsivakurdi.org

Di devoka celaliyan a Bazîdê de “erd, av û hewa” -II-

Amadekar: Omîdê Mistefayê CELALÎ

av:

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
- ava kaniyan	kaynak suyu	eau de source	spring water
- ava berf û baranê	sarnıç suyu	eau de pluie	stored rain water
- ava şor	tuzlu su	eau salée	saltwater
- ava tehl	acı su	eau amère	bitter water
- ava tirş (ava madenî)	maden suyu	eau minérale	mineral water
- av dikişe/tê: av diherike	su akıyor	l’eau coule, l’eau s’écoule	the water is flowing, is streaming
- av birrîn	suyu kesmek	couper l’eau (en irrigation)	to stem the water (in irrigation)
avbirr	tarımda su kesme dönemi	période de coupure d’eau	the period of stemming water (in irrigation)
- xûlexûla avê	su uğultusu	murmure de l’eau qui coule	the murmur (purling, babbling) of streamin water
- camaxa avê	diş tartarı, calculus	tartre	tartar, calculus
camaxî bûn: camax girtin	diş tartarlanmak	s’entartrer	calculus (tartar) formation
camaxê lê xistin	tartar hastalığına yakalanmak	avoir une inflammation dentaire due au tartre	to get calculus (tartar)
- av lê rast kirin: bêyî delav av berdan ser mêrg an jî zeviyê	salma sulama	irriguer (les prés ou les champs)	flood (surface) irrigation
av zayîn	yerden çıkmak (su), kaynamak (su çıkmak)	sourdre	to issue, to come up (water)
*avzêmk: ava ku dizê û nakişe	su kaynağı, kaynarca	source d’eau coulant en plusieurs endroits	source (with still water)
serkanî	çok kaynaklı alan	zone riche en sources	spring-rich area
kanîkork	kurupınar	source à sec	dried-up spring
benda avê; bendav	baraj, set	digue, barrage	dam, weir
-devê bendê	baraj kapağı	porte d’une digue, d’un barrage	dam cover
delav; derav	1. su tevzi hattı, 2. delta, 3. su geçidi,	1. ligne de distribution de l’eau, 2. estuaire, 3. passage de l’eau	1. irrigation ditch 2. delta 3. waterway
- delav kirin	su tevzi sistemi yapmak	répartir l’eau d’irrigation	to distribute water (in irrigation)
lêkend	sel	crue	flood
lempere; pêl	dalga	vague	wave
lempere rabûn	dalgalanmak (su için)	former des vagues, onduler	to billow, to undulate
qersî	kışları donmayan ırmak	cours d’eau qui ne gèle pas en hiver	unfrozen river in winter
bîjek	sazlıklarda ot bitmeyen kanal	canal d’irrigation où l’herbe ne passe pas	a pathe through reedy marsh
pîjdangên bîjekê	yenilebilir körpe kamış	roseau tendre consommable	newly grown reed
hûfik: şikeve: sarinc	soğuk hava deposu	chambre froide	cold store
barij û baran			
barij	serpme yağışlı, rüzgarla yağan yağmur	pluie et vent	wind with sprinkle
barij; bariş	yağış	pluie, précipitation	downfall
ewr; hewr	bulut	nuage	cloud
hîs	buğu	buée	mist, steam
avhêsrî bûn: hîs girtin	buğulanmak	s’embuer	to mist, to become misty
pûsî	kış başlangıcı kırağısı	gelée hivernale précoce	early winter frost
qiravî	güz sonları kırağısı	gelée de fin d’automne	late autumn frost
dêjnî/dêjnij; reşêk <dêjnijeke baranê bariya>	kısa süreli yağmur	ondée, giboulée, pluie brève	shower
zîpik: cureyekî barijê yê ku hebên wê qeşakî û gir in; çandiniyê dike xesîl	dolu	grêle	hail
- zîpikê hûr	ufak dolu	grêle fine, grésil	small hailstone
- zîpikê gir	iri dolu	grosse grêle, grelon	big hailstone
şexte	1. şidetli rüzgarla gelen zarar verici dolu, 2. don	1. tempête de grêle, 2. givre	1. hurricane, 2. frostbite
çem	puslu hava	brume,	misty weather

ba

bahork	meltem rüzgarı (bihar, payîz û havînan)	brise	breeze
tîpî	kar fırtınası	tempête de neige	snowstrom
bayê jêrîn: bayê bêderan/bayê ecem	güneydoğudan esen rüzgar	vent d’été du sud-est	southeaster, southeast wind
bayê jorîn: bayê giran ê rojavayî ku ewran diweşîne û ji hev belav dike; sar û hênik e, nahêle baran bibare	kuzeybatı rüzgari	vent froid du nord-ouest (qui dissipe les nuages)	northwester, northwest wind
dewqelîn/bayê Elegezê, bayê qibleyê yê germ; bayê ku erdê diqelîne û çandiniyê hişk dike	sıcak güney rüzgarı	vent du sud qui assèche les terres et dessèche les récoltes	a hot south wind
arzeba; werzeba: bayê biharê yê ku xwelî, ka û baranê direşîne, erdê ziwa dike, berf û bûzê dihelîne	kuzeydoğu rüzgarı	vent de printemps du nord-est, souvent accompagné de pluie	northeaster, northeast wind

berf-bûz

berfê qilç girtîye: berfê kurşe girtîye: hişk bûye û mirov dikare bi ser re bimeşe, pê tê de naçin xwarê	kar donmuş	la neige est gelée et dure	the snow has crusted
şepe, berfa ku ba li cihekî kom dike	rüzgarın oluşturduğu kar yığını	amas de neige formé par les vents, congère	snowdrift, drifting snow
çîl: berfa hişk a ku pê tê de naçin xwarê	donmuş sertleşmiş kar	neige gelée et dure sur laquelle on peut marcher	crusted snow, frozen snow
tîl: bûza şimşat a ku mirov li ser dişiqite	buz pisti	piste gelée sur laquelle on peut glisser	ice
xizag; xizek	atlı kızak	traîneau à cheval	sleigh

www.arsivakurdi.org

Hin peyvên kêmnas – nenas (XI)

Amadekar: Reşo ZÎLAN

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
lerzete: ricif	titreme	tremblement	tremble
lerzeta	sıtma titremesi, sıtma nöbeti	fièvre intermittente de paludisme	ague
hevişîn, hêvişîn, şîr miçiqîn	anne sütünün kesilmesi	tarissement du lait maternel	drying up of breast milk
xêlî; zehf, gelek	çok, epey	beaucoup, très	much, lots, many
hîvrû	ayyüzlü	visage de lune	moonfaced
pilût kirin: rût kirin	soyup soğana çevirmek	dépouiller	to rob
pilût: rût, tazî, rûs	çıplak	nu, dénudé	naked, bare
xwe qîlî ser pişta hespê kir: xwe qîlî ser kirin	üzerine sıçramak	sauter sur un cheval, monter à cheval d'un saut	he/she jumped upon the horse, to leap on
çirtik; çêrî, qiçil, parçeyên ku gûşîyê tirî pêk tînin	küçük üzüm salkimi	grappillon	tufts that make up a bunch (of grapes)
îşqilkanê, hindilkê, îşqilk, hopkanê	seksek oyunu	marelle	hopscotch
<bi îşqilkanê diçim>	sekerek gitmek	marcher en ricochant	to skip, to ricochet
pîsxû(h) : bedxû	kötü huylu	mal élevé, qui a un sale caractère	ill-mannered, ill-natured
şermedar: şermezar, şermende	mahçup	confus, embarrassé	embarrassed
êqazk, pîqazk, pêqilaçk *(chenopodium)*	kazayağı	chénopode	goosefoot
savêr	köpek yalağı	écuelle du chien	trough for domestic dog
mijgiro	dabaklarken deride et parçaları bırakma	restes de chair sur une peau à tanner	remains of the meat on the skin/hide (in tanning)
mixmor	kor ateş	braise incandescente	glowing fire
çîçk: pir hindik	çok az, azıcık	un peu	little, slightly
qolik	davul tokmağı	baguette de grosse caisse	drumstick
qolik; polik	altin veya gümüş pul	ancienne pièce de monnaie	golden or silver sequin/spangle
jî	1. Yaş, ömür, 2. Ana kök, 3. Elek kirişi, 4. bazı telli muzik enstrümanı kirişi	1.âge, 2. racine, 3. corde de tamis, 4. corde de certains instruments de musique	1.age, 2.taproot, 3. the wire of the sieve 4. the string of musical instruments
gulîçek	dalcık	brindille, rameau	twig
qulbişkov(k); qulpik, xulpoq	düğme iliği, düğme deliği	boutonnière	buttonhole
gurûzî bûn, gurizî bûn	ürpermek	frissonner	to shudder, to tremble
<min mar dît gurûzîyê ez girtim>	yılanı gördüm ürperti tuttu beni	j'ai vu le serpent, j'ai été pris de frissons	I saw the snake a shiver went through me
gurûzî; gurûzekî, gurûsî	pürüzlü	rugueux	rough
pîrkotkî bûn; pîrotankî bûn	pörsümek	se ratatiner, se recroqueviller	to shrivel up
makmij: paroneyê (2 salî) ku dev ji mêtina dêya xwe bernedabe	sütten kesilmemiş düve	génisse non sevrée	unweaned heifer
hamûd, haw	deve semeri	selle de chameau	camel saddle
gum: boşê deveyan	deve sürüsü	troupeau de chameaux	a herd of camels
qiyar: bi simtraşê rastkirina siman e	kayarlama, hayvan toynağını nallanmaya uygun hale getirmek	parage du sabot avant le ferrage	preparing the hoof for shoeing
qiyar kirin: bi simtraşê sim traş kirin	nalbent bıçağıyla kayarlamak	parer un sabot	to pare the hoof
simtraş 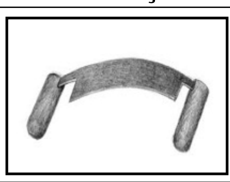 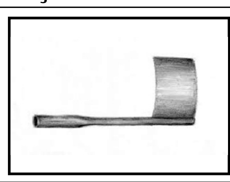	toynak bıçağı	fer à parer	paring iron
bavker: hêstir	katır	mule	mule, hinny
rewas: qusandina dêl û bijîyên hespan	atların yele ve kuyruklarını kesme	coupe de la crinière et la queue d'un cheval	trimming horsehair (of the mane and tail)
bavgur: kûçikên bavgur	kurt köpeği	chien-loup	wolf dog
nûber	yeni doğmuş hayvan yavrusu	nouveau-né (un animal)	newborn young (animal)
perbijang: = kêlî, kop	gözkapağı	paupière	eyelid
teşk	dizin iç kısmı	mollet	calf (anatomy)
bixawî: =bazinê dest/pê, qevd (ya dest/pê)	bilek	poignet	wrist
serçimka guh	kulak üst ucu	extrémité supérieure de l'oreille	earlobe
dûrnêrî,	özlem (aşk)	désir ardent de revoir un être aimé	(amorous) yearning, longing
kût	kör	émoussé	blunt
<kêra kût>	kör bıçak	couteau émoussé, peu tranchant	blunt knife
vir	seyrek	clairsemé	sparse
malîvan	1.Ev sahibesi, 2. Aile bireyi	1. maîtresse de maison, 2. membre de la famille	1.landlady, 2. member of a family
kerxîç, derxîçek	çalıdan yapılan kuzu ağılı kapısı	porte en branchages d'un parc à agneaux	pen gate made of canes
berbanûk			
çetel, çeqelîk, çiftelastîk, çetellastîk, qewsik	çatallastik, sapan	lance-pierre	slingshot

payîze, payîzde, payîzî	güzün ekilen buğday	variété de blé semé en automne	wheat sown in autumn
ret bûn	bitmek, tükenmek	s'épuiser, finir, s'achever	to finish, to end (intr v)
ret kirin	bitirmek	achever, terminer	to finish, to end (tr v)
şarpe ; şalpe, şerpe' şe'r, eşarpe	eşarp	écharpe	scarf
sexme: rotik, xilç, hej, çuqlî, şivik şivika ku di ber fasûlye û sebzeyan de diçikînin ku xwe lê bigerîne	herek, ispalya	tuteur	prop (a pole or stake for holding up a plants)
eşkene: avgoşt	et suyu çorbası	bouillon de viande	broth
patîle, qatme, şamborek	gözleme	beignet	pirogue
xulqteng	asabi, sinirli	coléreux, emporté	ill-tempered
kûz kirin: xûz kirin	domaltmak	bomber, ballonner	to bulge
tilmeqûn	kaba et, popo, kıç	fesse	buttock

Hin peyv ji "Nameyek ji Şernexê

ya pirtûka Evdirehman Gundikî

- IV -

Amadekar: Mistefa AYDOGAN

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
kundil hatin	çömelmek	s'accroupir	to squat, to crouch down
kunmêrû; mûristan	karınca yuvası	fourmillière	ant nest, ant colony
kunzivîrg	yaban bal arısı yuvası	nid d'abeilles sauvages	a wild bee's nest
kupirrûk	kalan kırık diş kökü	racine d'une dent cariée	the remainder of the root of a broken tooth
kûstan; kwêstan	yayla	estive, alpage	summer pasture
lawîn; kurî, kurînî	oğlan	garçon	boyhood, boy
M			
malqibîlg	şarjörlük	magasin d'une arme	magazine storage case
mazîçin	mazı toplayan	ramasseur de glands, glandeur	gallnut picker/gatherer
mecref	kayık küreği	rame	oar, paddle
mecrefvan	kürekçi	rameur	oarsman, paddler, rower
mehreg	otla doldurulmuş eyer	bât bourré de foin	a saddle stuffed with grass
mel; teyr: <melê baz>	kuş	oiseau	bird
mêjûk	süt kuzusu	agneau de lait	suckling lamb
mêrçak; çakemêr, mêrê çê	yiğit	brave, vaillant	a valiant person
merçiqandin; pelçiqandin, eciqandin	ezmek	écraser	to mash, to crush
merz	sınır	frontière	border
mêşdoz	arı kaşifi	chercheur d'abeilles	bee seeker
mîrgeh	emirlik, beylik	émirat, principauté	emirate
mîrmêş	ana arı	reine d'abeilles	queen bee
mirûç	bnr Kurmancî hej 39an	voir Kurmancî no. 39	see Kurmancî number 39
mişênî	kanat sesi	battement d'ailes	whirring, clapping of wings
mişûti, şûtik, piştebend, pişt,	kuşak	ceinture	sash, waistband
N			
nêjgirî	heybeyi çaprazlama sırtına atmak	porter une besace en bandoullière	to take the saddlebags off
nêrekevok	erkek güvercin	pigeon mâle	male pigeon
nihar	nara	cri, vocifération	shout, vociferation
P			
palûn kirin	koyun otlatmak	faire paître des moutons	to graze sheep
palûnvan	koyun otlatan	pâtre, pasteur	sheep grazier
parzon	taşıma heybesi	besace	a carriage saddlebag
paşdiz	hırsızlıkta kandırmakla yükümlü olan	voleur chargé de berner, de tromper	the one among thieves who is assigned the task of luring victims
patexwer	işbirlikçi	collaborateur	collaborator
patexwerî	işbirlikçilik	collaboration	collaboration
pehîz; payîz	güz, sonbahar	automne	autumn, fall
pejing; pej, pejel	küçük ve ince dal parçası	brindille	twig, sprig
pel	köz	braise	ember
pelgazg	maşa	pincettes	tongs, pliers
peloxte	yarı sönmüş ateş	feu mi-éteint	partially extinguished fire
perasû	kaburga	côte, côtelette	rib
perixandin, firkandin	ovmak	frotter	to rub, to knead
perwerayî	sarsak, kocamış	usé, élimé	worn-out
pesartin, <destê xwe pesart dîwêr>	dayamak	appuyer	to lean against, to recline on
pil	tutam	pincée	a pinch
pişteroj	güneş görmeyen yamaç	versant de montagne qui ne reçoit pas le soleil	the shady side of the mountain
piştqof	kambur	bosse	hunchback
pûnc	saçak kök	racine fibreuse	fibrous root

KURMANCÎ

MAGAZINE LINGUISTIQUE KURDE, supplément du Bulletin de liaison et d'information
© INSTITUT KURDE DE PARIS, 106, rue La Fayette, 75010 Paris - France, Tel. : 00 33 (0)1 48 24 64 64, *www.fikp.org*
Directeur de la publication : **Reşo ZÎLAN**, *Réalisation :* **M. HASSAN**

www.arsivakurdi.org